

Asia: VN/13615/2019

Lausuntopyyntö valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Autokoululiitto ry kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Autokoululiitto nosti kesällä 2021 antamassaan lausunnossa esiin keskeisiä liikenneturvallisuuteen ja kuljettajatutkimuksen kehittämiseen liittyviä asioita. Esittämämme näkökulmat ovat edelleen ajankohtaisia liikenneturvallisuusstrategian jatkokehitystyön kannalta, joten nostamme muutamia niistä uudelleen esiin.

Liikenneturvallisuusstrategian kantavana ajatuksena on kaikkien toimijoiden yhteinen vastuu liikenneturvallisuudesta. Yhteistyön tiivistäminen ja tiedonkulun parantaminen vahvistavat yhteiseen tavoitteeseen pääsemistä. Autokoululiitto on jo useamman vuoden ajan toteuttanut muun muassa strategialuonnoksessa mainittua Hirvimerkki-kampanjaa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Strategian tavoitteeksi on asetettu nollavision saavuttaminen. Toisin sanoen, kenenkään ei tulisi jatkossa kuolla tai vakavasti loukkaantua liikenteessä. Tässä yhteydessä on tärkeää tiedostaa, että aiempi Suomen positiivinen liikenneturvallisuuskehitys (liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden määrän lasku) alkoi heikentyä vuodesta 2016 lähtien, samanaikaisesti kun ajo- ja teoriatuntien määrää vähennettiin ensimmäistä kertaa. Suomen liikenneturvallisuuskehitys on päinvastainen EU:n liikenneturvallisuuskehitykseen verrattuna. Euroopan komission mukaan vuonna 2020 kuoli liikenneonnettomuuksissa 17 prosenttia vähemmän ihmisiä vuoteen 2019 verrattuna.

Erytisesti nuoret kuljettajat ovat Suomen heikentyneissä liikenneturvallisuustilastoissa yliedustettuina. Kuten strategiassakin todetaan, oli vuosina 2016–2020 tieliikenteessä kuolleista peräti 18 % iältään 15-24 –vuotiaita. Tähän nuorten liikenneturvallisuuden huolestuttavaan kehitykseen on tärkeää puuttua.

Nuorten ja ylipäänsä uusien kuljettajien selviytyminen liikenteessä ilman kuolemia ja vakavia loukkaantumisia on mahdollista saavuttaa vain tehokkaan, runsaan ja ammattimaisen koulutuksen

avulla. Nykyään henkilön suorittaessa ensimmäistä ajokorttia (AM120, AM121, T, A1 tai B) teoriaopetusta on neljä tuntia. Määrää vähennettiin vuoden 2018 lakiuudistuksessa, korostaen ja pyrkien lisäämään oppilaan omaa vastuuta oppimisesta. Tämä ei käytännössä kuitenkaan ole toteutunut, kuten nytkin strategialuonnoksessa ehdotettavasta huoltajien osallistamisen lisäämisestä voimme päätellä.

Suuremmalla teoria- ja ajo-opetusmäärällä voitaisiin tehokkaasti lisätä uusien kuljettajien perustietoja liikennesäännöistä ja liikennejärjestelmästä. Samalla voitaisiin vaikuttaa uusien kuljettajien asenteisiin sekä yleisen liikennekäyttäytymisen että päihteiden ja ajamisen yhteensopimattomuuden osalta. Edelleen tässä yhteydessä pystyttäisiin kiinnittämään huomiota strategialuonnoksessakin esiin nostettuun kasvavan pyöräliikenteen määrään.

Koulutuksen toteuttajana tulee olla ammattimainen liikenneopettaja, joka hallitsee liikennekasvatuksen ja pedagogiikan keinot hyvien oppimistuloksien aikaansaamiseksi sekä kykenee hyödyntämään kaikkia digitalisaation antamia mahdollisuuksia opetustyössään.

Liikenneturvallisuusstrategiassa mainittu elinikäinen koulutus on erityisen kannatettavaa. Jo päiväkotii-ikäisistä alkava systemaattinen koulutus, yhdistettynä riittävän laajaan kuljettajakoulutukseen, tuo liikenteeseen eri ikäisiä, aiempaa paremmat valmiudet omaavia tienkäyttäjiä. Ikäihmisten osalta on kaikkien osapuolten näkökulmasta tarkasteltuna ehdottomasti järkevintä tukea ja mahdollistaa ikäihmisten itsenäisen, turvallisen liikkuminen mahdollisimman pitkään. Jo tällä hetkellä toteutetaan ikäihmisille jonkin verran räätälöityjä koulutuksia, muun muassa liukasratoja hyödyntäen. Tällaisia koulutuksia voidaan suhteellisen helposti myös jatkokehittää ja laajentaa ympäri Suomea toteutettaviksi. Suomen kattava, ammattitaitoinen liikenneopettajakunta on helposti hyödynnettävissä niin lasten, nuorten kuin myös ikäihmisten kouluttamisessa.

Kuljettajaopetusta kehitettäessä tulee kehittää myös kuljettajatutkintoa. Nykyisen ajokorttilain tullessa voimaan 1.7.2018 tutkintojen piti muuttua uuden tutkintopohjaisen mallin mukaisiksi. Näin ei kuitenkaan käytännössä tapahtunut. Kuljettajatutkinnot eivät nyky muodossaan kykene mittaamaan niitä asioita ja kokonaisuuksia, mistä nuorten onnettomuudet johtuvat. Liikenneturvallisuusstrategiaan pitää ehdottomasti lisätä kuljettajatutkintojen kehittäminen. Autokoululiitto kannattaa erillisen, asiantuntijoista koostuvan työryhmän perustamista kuljettajatutkintojen kehittämiseksi niin, että ne mittaavat jatkossa oikeita, liikenneturvallisuuden kannalta keskeisiä asioita.

Strategialuonnoksessa todetaan, että tällä hetkellä ei ole huoltajille suunnattua viestintää kuljettajatutkinnon aikana, erityisesti nuorten kehityksen sekä kuljettajalta edellytettävien valmiuksien osalta. Autokoululiitto haluaa korostaa, että autokoulujen toimesta huoltajille jaetaan jo tälläkin hetkellä kattavasti erilaista tietoa ajokortin suorittamisesta sekä käydään aktiivista vuoropuhelua heidän kanssaan. Tätä vuoropuhelua on suhteellisen helppoa laajentaa myös strategialuonnoksessa esiin nostettujen tärkeiden teemojen osalta, kun luonteva keskusteluyhteys on jo ennestään olemassa. Autokoululiitto ehdottaa, että ajokortin suorittamiseen sisältyisi jatkossa pakollinen koulutusosio myös huoltajille. Kyseinen osio olisi perusteltua sijoittaa kuljettajaopetuksen alkuun, ennen ajotuntien aloittamista.

Suomen Autokoululiitto ry

Jukka Kiviniemi, puheenjohtaja

040 5485 416

jukka.kiviniemi@autokoululiitto.fi

Kiviniemi Jukka
Suomen Autokoululiitto ry